

Aris Nalcı: Kesab'ı görerek Ermenileri anlamak?

Posted on 30/03/2014

Suriye'nin her tarafı yangın yeriye Kesab'ı yazmamın özellikle bir nedeni var.

Tabii ki bir Ermeni yerleşim yeri olarak Kesab benim için Suriye'deki savaşta farklı bir yerde.

Orada olanlar, son 100 içerisinde bulunduğumuz coğrafyada yaşananlara paralellikler kurdurduğu için zihnimizde yer etsin istiyorum...

Kesab 14. yüzyıldan beri göçmenlerin geçiş noktasıydı. Ermenilerin gelişleri de bu tarihlere tekabül ediyordu. Daha sonra 1909'da Adana ve çevresindeki katliamlar ilk Kesab'a sızdı. 1909'un artçısı 1915 oldu ve Ermeni kaynaklarına göre 1900'lerin başlarında ekonomik olarak giderek gelişen kasabada 6000'e çıkan nüfusun 5000'i 1915'te Der Zor çölünde öldürüldü.

1919'da Kesablılar memleketlerine döndüklerinde artık orada bir azınlık olmuşlardı. Lübnan, Birleşik Arap Emirlikleri, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Ermenistan'a göçler yaşanmıştı. Orada çalışanlar artık sadece yaz aylarında Kesab'ı ziyaret ediyordu.

Daha sonra aynı göç dalgası 2. Dünya Savaşı yıllarında yaşandı.

Yine bir uzaklaşma ve göç nüfusu daha da dağıttı. (Kaynak <http://www.kessabtsiner.com>)

Kesabın ve Kesablıların tarihi hep böyle gitgellerle dolu.

İşte bu gitgeller, 1915'te diğer ülkelere göç edenlerin, en azından bir süre sonra, kendilerine o ülkelerde kurdukları düzeni Kesablıların kuramamasına sebep oldu belki de...

Biz Ermenilerin bu meselelerde ne kadar hassas olduğunu anlatmak için sizinle birkaç söz paylaşacağım...

Benim T24'deki Kesab yazısının ardından Avrupa'nın bir yerinden Kesablı bir ahpariğim (Erm. Ağabeyim) yazdığı mektupta şunları söylüyordu;

“Ben şimdi o ağacı istiyorum”

Kesab tamamen işgal edildi.

İslamcılar Türkiye'den girdiler, destek de görüyorlar. Haberleri izliyorsunuz, eminim.

Şu an Halep'teki Nor Kyuğ Ermeni mahallesi de roket atışları altında.

Kaladuran vadisinin Deniz mahallesinde (Dzovu taş) tekbir seslerini dinleyebilirsiniz. Sağ taraf Türkiye. Tam sınırdalar. Denizden ya da deniz kenarından değil, merkez kasabadan vadiye indiler. Gördüğünüz yerden birkaç yüz metre ötede Terre et Culture'ün 1980'lerde yenilediği Surp Stepanos Kilisesi, ve yine Terre et Culture'ün meyve bahçeleri bulunuyor. Tam yukarısında ise Apo'nun lokantası var. Ailece elele verip yerel mimari üslubuna göre yenilediler. Arka tarafında incir ağaçları... Yolun karşısında, sahile inerken salkım salkım koparıp, ekşi ekşi yediğimiz sumak ağacı, keçiboynuzu ağacı...

Kısacası, bizim sevdiğimiz, neredeyse yaşadığımız, kendimizi evimizde gibi hissettiğimiz, akrabalarımızın ve dostlarımızın olduğu bir yerden bahsediyorum. Gerçek, var olan bir yer. Yani Türkiye'deki gibi, “memleketimiz” dediğimiz, sizlerin gidip geldiğiniz yerler gibi. Şu farkla ki; orası üç gün öncesine kadar bir Ermeni köyü idi.

Türkiye basımında çıkan tek tük haberler köyümüzü değil, başka bir şeyi anlatıyorlar. Bir suskunluk var. Bu suskunluğa tek bir anlam verebiliyorum: Soykırım devam etmektedir.

Vadinin orta yerinde bulunan Sağıdırcyan mahallesinde, kaldığımız eve giden patika üzerinde de bir incir ağacı var. Onun tadı başkadır. Ben şimdi o ağacı istiyorum. Vazgeçmeyeceğim.

Şimdi de gelin 2004'te Hrant Dink'in yazdığı "Ferman'ın Derman'ı" makalesine bakalım. (Birgün gazatesi, 18.10.2004)

Hrant Dink kendisinden yaşça oldukça büyük arkadaşı Ferman'a sorar çiftliğinde neden ağaç yok diye, işte aldığı cevap;

"Bizim atalarımız, Adem'le Havva'dan 1938'e kadar, Bitlis'in Mutki kazası, Kerkho köyü, Kitoro mahallesinde 36 hane olarak yaşadılar.

Bağımız, bahçemiz vardı. 1920'den 1938'e kadar Şeyh Sait İsyanı nedeniyle asker bir yandan, eşkıya bir yandan, her sene mezralarımızı bombaladı, talan etti ki barınamayalım. Düşün ki 1915'lerde kimsenin burnu kanamadı bizim orada, ama 1920'den 1938'e bir babamla bir anam kaldı koca köyde.

Sürdüler bizi Çorum'un Osmancık kazası, Kızıltepe köyüne. 10 sene bize gösterdikleri buğday ambarının dibinde yaşadık. Biz de ambar kenardaki bir boşluğu ağaçlandırdık. Altı kardeşimden ikisini orada kaybettim.

Tam üç beş meyve yiyecekken, bu kez Amasya'nın Gümüşhacıköyü'ne götürdüler. İki sene sonra da oradan Ahlat'ın Soğurt köyüne, daha sonra da Siirt'in Kurtalan kazasının Kötibe Hırab'ına (yıkılmış köy) . Eski bir Ermeni köyüydü. Devlet 1950'de burada 100 dönüm araziyi bize verdi. Orayı da ağaçlandırdık, altı sene sonra da buradan zorla Diyarbakır'a, oradan da İstanbul'a göçerttiler bizi.

1972’de işportacılıktan kazandığım parayla Avcılar’da bir arsa satın aldım. Yazlık ev yaptım. 35 tane ağaç diktim. Yedi-sekiz sene sonra tam ağaçların meyvesini yiyecekken bahçeme iti, hırsız, arsızı dadandı. Çalıp çırptılar herşeyimi. Dayanamadım oradan da ayrıldım. Şimdi işte buradayım.

Yaşantımın her anında, her gittiğim yerde ağaç diktim ama meyvelerini başkaları yedi. Ben yiyemedim. Onun için burada artık ağaç dikmiyorum. Günübirlik kendi yiyeceğim sebzemi yetiştiriyorum o kadar işte.”

Ferman ağabey Hrant öldürülmeden bir süre önce ABD’ye torunlarının yanına göç etti.

Gitmeden önceki mesleği tekstilcilikti.

Aklına estikçe Agos t-shirtleri basar gönderirdi bize.

Bizde büyük müyük demez giyerdik...

Niye mi gitti?

Çünkü Hrant öldürülmeden kısa bir süre önce Kapalıçarşı’daki fabrikası ve mağazası polise göre “bilinmeyen bir sebeple” kundaklandı...

Ferman ağabey şimdi ABD’deki bahçesinde Türkiye’den götürdüğü tohumları gönlünce ekip biçiyor.

Bu iki ağabeyimin sözlerini yan yana getirdiğinizde biraz da olsun ruh halimizi anlamışsınızdır diye umuyorum.

Kesabtsi’nin (Erm. Kesablı) dediği gibi

“Ben Şimdi o incir ağacını istiyorum”

Kaynak: t24.com.tr